

R J E Š E N J E

po Prijavi koncentracije privrednog subjekta Mtel a.d. Banja Luka

**Sarajevo,
juli 2019. godine**

Broj: UP-05-26-1-005-24/19
Sarajevo, 18.07.2019. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka d), a u vezi sa čl. 12., 14., 16., 17. i 18. Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi namjere koncentracije privrednog subjekta Mtel a.d. Banja Luka, Vuka Karadžića 2, 78 000 Banja Luka, zastupanog putem advokaticе Minele Šehović, Maršala Tita 50, 71 000 Sarajevo, zaprimljenoj dana 4. marta 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-1/19, na 56. (pedesetšestoj) sjednici održanoj dana 18. 7. 2019. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Ocjenjuje se uslovno dopuštenom koncentracija na tržištu maloprodaje fiksne telefonije, mobilne telefonije, tržištu pružanja usluga interneta, te na tržištu distribucije radio i TV programa, na teritoriji Bosne i Hercegovine, koja će nastati sticanjem kontrole privrednog subjekta Mtel a.d. Banja Luka nad privrednim subjektom „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboj, kupovinom 100% udjela u privrednom subjektu „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboj. (**)¹
2. Koncentracija iz tačke 1. ovog Rješenja neće se moći provesti dok se (**).
3. Ovo Rješenje o koncentraciji će se upisati u Registar koncentracija nakon dostavljanja dokaza o ispunjenju uslova iz tačke 2. dispozitiva.
4. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u «Službenom glasniku BiH», službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je dana 4. marta 2019. godine zaprimilo pod brojem: UP-05-26-1-005-1/19 Prijavu koncentracije (u daljem tekstu: Prijava) podnesenu od strane privrednog subjekta Mtel a.d. Banja Luka, Vuka Karadžića 2., Banja Luka (u daljem tekstu: MTEL ili Podnosilac prijave), o namjeri sticanja kontrole kupovinom 100% udjela u privrednom subjektu „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboj, Dobojske brigade b.b., 74101 Doboj (u daljem tekstu: ELTA KABEL).

Prijava je podnesena na osnovu Pisma o namjerama, potpisanog dana (**). godine, u kojem su strane iskazale namjeru kupoprodaje 100% udjela u kapitalu ELTA KABEL, te se obavezale da će voditi razgovore u najboljoj namjeri, te saradivati na realizaciji Pisma namjere.

¹ Podaci predstavljaju poslovnu tajnu, u smislu člana 38. Zakona o konkurenciji.

Uvidom u podnesenu Prijavu Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da ista nije kompletna, u smislu člana 30. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05, 76/07 i 80/09) (u daljem tekstu: Zakon) i čl. 9. i 11. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracije privrednih subjekata („Službeni glasnik BiH“, broj 30/10), te je Podnosiocu prijave dana 18. marta 2019. godine uputilo zahtjev za dopunu prijave broj: UP-05-26-1-005-2/19.

Podnosilac Prijave je u ostavljenom roku dopunio istu, zaprimljeno dana 4. aprila 2019. godine podneskom broj: UP-05-26-1-005-3/19, te dana 8. aprila 2019. godine, podneskom broj: UP-05-26-1-005-4/19.

Dana 16. aprila 2019. godine, Konkurencijsko vijeće je zatražilo dopunu Prijave aktom broj: UP-05-26-1-005-5/19, te dana 22. maja 2019. godine aktom broj: UP-05-26-1-005-7/19, a ista je dopunjena u ostavljenom roku, dana 30. aprila 2019. godine, podneskom broj: UP-05-26-1-005-6/19, te dana 29. maja 2019. godine podneskom broj: UP-05-26-1-005-11/19.

Konkurencijsko vijeće je, u skladu sa članom 16. stav (4) Zakona dana 1. juna 2019. godine objavilo Obavijest o dostavljenoj Prijavi broj: UP-05-26-1-005-8/19 u kojoj su objavljeni podaci o namjeravanoj koncentraciji i u kojoj su dnevnim novinama „Nezavisne novine,, i web stranici Konkurencijskog vijeća objavljeni podaci iz dostavljene Prijave koncentracije, te pozvalo sve zainteresovane privredne subjekte da mogu dostaviti svoje primjedbe i mišljenja.

Na izdanu Obavijest Konkurencijsko vijeće je zaprimilo dva očitovanja, i to od strane privrednog subjekta Telemach d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića 216, 71210 Ilidža (u daljem tekstu: Telemach) zaprimljeno dana 5. juna 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-12/19, te od TXTV d.o.o., Fočanska 1N, Tuzla zaprimljeno dana 10. juna 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-13/19.

Zaprimljeni komentar Konkurencijsko vijeće je dostavilo i podnosiocu Prijave, na uvid te očitovanje dana 10. juna 2019. godine, aktom broj: UP-05-26-1-005-14/19.

Dana 20. juna 2019. godine, Konkurencijsko vijeće je zaprimilo podnesak Izjašnjenje Mtel-a broj: UP-05-26-1-005-15/19, te samoinicijativno dana 3. jula 2019. godine podnesak broj: UP-05-26-1-005-16/19, i dana 11. jula 2019. godine podnesak broj: UP-05-26-1-005-17/19, u kojem traži zaštitu tajnih podataka dostavljenih u Prijavi.

Nakon što je utvrdilo da je Prijava kompletna, Konkurencijsko vijeće je izdalo Potvrdu o kompletnoj i urednoj Prijavi, u smislu člana 30. stav (3) Zakona, dana 15. jula 2019. godine aktom broj: UP-05-26-1-005-22/19.

Konkurencijsko vijeće je analizom Prijave utvrdilo slijedeće činjenice:

Prijava je podnesena, u smislu člana 16. stav (2) Zakona o konkurenciji obzirom da je pravni osnov predmetne koncentracije Pismo o namjerama strana u vezi kupoprodaje udjela.

Podnosilac Prijave je naveo kako je prijavu predmetne koncentracije podnio i nadležnim tijelima za zaštitu konkurencije u Crnoj Gori i Republici Srbiji.

1. Učesnici predmetne koncentracije

Učesnici koncentracije su privredni subjekt „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d., skraćena tvrtka društva MTEL, a.d. Banja Luka, Vuka Karadžića 2., 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina i privredni subjekt „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboje, Dobojske brigade b.b., 74101 Doboje, Bosna i Hercegovina (bez zavisnih društava).

1.1. Privredni subjekt MTEL

MTEL je dio grupe društava čije je matično društvo Telekom Srbija a.d. Beograd, Republika Srbija.

Prema izvodu iz sudskog registra Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj: 057-0-Reg-Z-18-003844 od 1. 10. 2018. godine privredni subjekt „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d., skraćena firma društva MTEL, registrovan je u sudskom registru ovog suda pod brojem MBS: 1-9317-00.

Osnovna registrovana djelatnost privrednog subjekta MTEL je između ostalog 61.20 djelatnost bežične telekomunikacije.

Osnovni kapital MTEL-a je podijeljen na dionice, a prema podacima iz Registra hartija od vrijednosti RS, Banja Luka, vlasništvo na dionicama imaju slijedeći dioničari:

- Telekom Srbija a.d. Beograd – 65,01 %;
- PREF a.d. Banjaluka – 8,9 %;
- Fond za restituciju RS a.d. Banjaluka – 5,03 %;
- Zepter fond a.d. Banjaluka – 3,2 %;
- Ostali – 17,86 %;

MTEL je jedan od tri nacionalna operatera na tržištu telekomunikacija u Bosni i Hercegovini, te pod poslovnim brandom „m:tel“ nudi svojim korisnicima različite usluge iz oblasti mobilne telefonije, fiksne telefonije, digitalne televizije, interneta i prenosa podataka. MTEL u Bosni i Hercegovini ima blizu dva miliona korisnika i rasprostranjenu maloprodajnu mrežu.

1.1.1. Supsidijarna MTEL-ova privredna društva

1.1.1.1. Logosoft

U Bosni i Hercegovini MTEL ima 100 % vlasničkog udjela u društvu Logosoft d.o.o. Sarajevo, Igmanska 9., 71 000 Sarajevo, prema Aktuelnom izvodu iz sudskog registra Općinskog suda u Sarajevu broj: 065-0-RegZ-18-001787 od 4. 3. 2019. godine, Logosoft d.o.o je upisan pod matičnim brojem: 65-01-0594-11.

Logosoft d.o.o. je osnovan 1995. godine, a godinu kasnije je počeo sa radom kao IT integrator, te nakon dvije godine postaje Internet service provider, sa pretežnom djelatnošću pružanja usluga poslovnim korisnicima. Danas, Logosoft d.o.o pruža usluge fiksne telefonije, pristupa internetu i digitalne televizije, ali je i dalje aktivan u svojoj inicijalnoj oblasti systemske integracije, edukacije i konsaltinga iz oblasti informacijskih usluga.

1.1.1.2. Telrad Net

Privredni subjekt Telrad Net d.o.o. Bijeljina, Hase broj 1., Hase, Bijeljina, Bosna i Hercegovina, registrovan je na Okružnom privrednom sudu u Bijeljini (Izvod broj: 059-0-RegZ-19-000531 od 5. 3. 2019. godine) pod matičnim brojem: 59-01-0101-10, u 100% vlasništvu je Mtel-a.

Telrad Net d.o.o. Bijeljina je privredni subjekt koji se prvenstveno bavi pružanjem usluga fiksne telefonije, IP (Internet protocol) telefonije, kablovske televizije i kablovskog interneta kao i interneta većih brzina za veće sisteme i poslovne korisnike, te vlastite TV produkcije. Pored toga, Telrad Net d.o.o. pruža i usluge mobilnih telefonskih usluga, kao tzv. *service provider*.

1.1.1.3. Blicnet

Privredni subjekt Blicnet d.o.o. Banja Luka, ul. Majke Jugovića 25, 78 000 Banja Luka, registrovan je na Okružnom privrednom sudu u Banja Luci (Izvod broj: 059-0-RegZ-19-000594 od 15.02.2019. godine) pod brojem 1-3645-00, u 100% vlasništvu je Mtel-a.

Blicnet je licencirani operator mobilne i fiksne telefonije, *internet service provider*, mrežni operator, pružalac kablovskog TV servisa i systemski integrator. Pruža širok spektar usluga kako za privatne tako i za poslovne korisnike. Svojim privatnim korisnicima pruža i usluge bežičnog interneta u više

gradova širom BiH dok usluge za poslovne korisnike, između ostalog, uključuju VPN mobilnu telefoniju, web hosting, održavanje servera, zakup digitalnog voda i distribuciju signala.

1.2. Privredni subjekt ELTA KABEL – ciljno društvo

Prema izvodu iz sudskog registra Okružnog privrednog suda u Doboju broj: 60-0-RegZ-19-000053 od 17. 1. 2019. godine privredni subjekt „Elta-Kabel“ d.o.o. Doboje, Dobojske brigade b.b., 74101 Doboje, Bosna i Hercegovina, registrovan je u sudskom registru ovog suda pod brojem MBS: 60-01-0117-11. Osnivač privrednog subjekta ELTA KABEL je gosp. Aco Kabanica sa udjelom od 100% u ugovorenom kapitalu, a osoba ovlaštena za zastupanje je upisana gđa. Danka Jovović, broj L.K.: (**), direktor.

Osnovna registrovana djelatnost je obavljanje djelatnosti davaoca pristupa internetu, fiksne telefonije, distribucije TV programa, a registrovan je i kao pružalac usluga mobilne telefonije. Također, u ograničenom obimu ELTA KABEL dio kapaciteta svoje mreže koristi i za zakup privrednim subjektima koji imaju potrebu za zakupom mreže drugog operatora ili usluge međunarodnog prometa.

Dozvola za obavljanje djelatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža podrazumijeva pravo na izgradnju, rad i korištenje telekomunikacijske mreže na cjelokupnoj teritoriji Bosne i Hercegovine. ELTA KABEL koristi mrežu uglavnom za svoje potrebe, odnosno putem mreže nudi telekomunikacijske usluge krajnjim korisnicima u BiH.

Putem svoje vlastite mreže pruža usluge fiksne telefonije u okviru nekoliko paketa. Uvođenje fiksne telefonije kod korisnika realizira se uz priključak kablovske televizije. ELTA KABEL pruža i usluge VoIP telefonije (*voice over Internet protocol*), te je ova usluga dostupna svim korisnicima interneta širom Bosne i Hercegovine, te nije ograničena samo na korisnike koji imaju pristup mreži ELTA KABELA. ELTA KABEL također pruža i mogućnost prenosa broja u okviru usluga fiksne telefonije, odnosno omogućava korisnicima da zadrže postojeći telefonski broj u slučaju kada postaju korisnici drugog operatora, i obrnuto.

Usluge mobilne telefonije ELTA KABEL pruža u Bosni i Hercegovini kao tzv. *Service Provider*. Naime, ELTA KABEL pruža ove usluge svojim korisnicima putem mreže (**).

Usluge pristupa širokopojasnom internetu, sa različitim brzinama i cijenama, ELTA KABEL pruža putem tehnologije DOCSIS 2.0 jednom dijelu korisnika, a drugom putem tehnologije DOCSIS 3.0 (*Data Over Cable Service Interface Specification*), te jednom dijelu korisnika pruža usluge pristupa optičkom internetu, kojih je za sada zanemariv broj.

Usluge distribucije televizijskog programa podrazumijevaju usluge paketa televizijskog programa za krajnje korisnike, za koje je operator potpisao ugovore o distribuciji sa emiterima televizijskog programa, ili njihovim ovlaštenim predstavnicima i za koje je operator dobio saglasnost domaćih televizijskih emitera za emitiranje. U 2018. godini maksimalan broj emitiranih kanala je bio 180.

U testnoj fazi su i usluge kablovske distribucije putem javnog interneta (IPTV), koja je zamjenjiva sa aspekta potražnje sa ostalim uslugama distribucije televizijskog programa (kablovska, satelitska, DVB-T), pa se smatra dijelom istog tržišta. ELTA KABEL planira ovu uslugu pružati u cijeloj Bosni i Hercegovini. 1,5% svih korisnika distribucije televizijskog programa se snabdijeva bežičnim putem, kroz MMDS (*Multichannel Multipoint Distribution Service*) sistem u tehnologiji MPEG2.

Za obavljanje registrovanih djelatnosti na teritoriji Bosne i Hercegovine, ELTA KABEL posjeduje i valjane Dozvole i saglasnosti izdate od strane Regulatorne agencije za komunikacije BiH, i to:

- Dozvola za obavljanje djelatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža broj: 46/13,
- Dozvola za obavljanje djelatnosti davaoca fiksnih javnih telefonskih usluga, broj: DFTU-09-13,

- Dozvola za obavljanje djelatnosti davaoca pristupa internetu, broj: DPIU-TS/030/13,
- Dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija, broj: 366-DP,
- Rješenje o upisu u listu aktivnih pružaoca javnih mobilnih telefonskih usluga,
- Dozvola za korištenje blokova telefonskih brojeva OT-0703-637/12 i OT-FT-1108/17,
- Dozvola za korištenje pojedinačnih telefonskih brojeva OT-0803-515/11 i OT-KB-656/13,
- Saglasnost za korištenje nacionalne signalizacijske tačke (MSPC),
- Dozvola za korištenje kodova za potrebe mreže i signalizaciju u javnoj telefonskoj mreži OT-KB-367/10 – kod međunarodne signalizacijske mreže;

ELTA KABEL, (**).

ELTA KABEL vrši prodaju svojih usluga putem *web-site*, telefonom i kroz prodajne objekte širom BiH. U naseljima gdje nema prodajnih objekata, prodaja se vrši telefonom ili e-mailom, a korisnicima se ugovori dostavljaju putem pošte ili putem uposlenih ELTA KABEL-a osobno.

Prodajni objekti privrednog subjekta ELTA KABEL obuhvataju 20 prodajnih jedinica koji se nalaze u slijedećim gradovima i to: Banja Luka, Bileća, Bratunac, Čajniče, Derвента, Doboj, Gacko, Istočno Sarajevo, Kostajnica, Kozarska Dubica, Mrkonjić Grad, Nevesinje, Petrovo, Prijedor, Sokolac, Šekovići, Teslić, Trebinje, Zvornik i Brčko Distrikt.

2. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u provođenju postupka ocjene predmetnih koncentracija primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10), Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija privrednih subjekata („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10), te Zakona o upravnom postupku BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16).

Konkurencijsko vijeće može, na osnovu člana 43. stav (7) Zakona, koristiti sudsku praksu Evropskog suda i odluke Evropske komisije, kao i kriterije i standarde iz Uredbe Vijeća EK broj 139/2004 o kontroli koncentracije između privrednih subjekata, Obavijest Evropske Komisije o konceptu koncentracija privrednih subjekata te Smjernice za ocjenu horizontalnih /vertikalnih koncentracija.

3. Pravni osnov i oblik koncentracije

Koncentracija se odnosi na sticanje pojedinačne kontrole privrednog subjekta MTEL nad privrednim subjektom ELTA KABEL i to kupovinom 100% udjela.

U tom smislu strane su dana (**). godine popisale Pismo o namjerama, u kojem su strane iskazale namjeru kupoprodaje 100% udjela u kapitalu ELTA KABEL, te se obavezale da će voditi razgovore u najboljoj namjeri, te sarađivati na realizaciji Pisma namjere, te je plan da se transakcija zatvori nakon prikupljanja svih potrebnih regulatornih odobrenja, uključujući i odobrenje Konkurencijskog vijeća.

Pravni oblik koncentracije predstavlja sticanje kontrole privrednog subjekta MTEL nad privrednim subjektom ELTA KABEL, u smislu člana 12. stav (1) tačka b) Zakona. (**).

4. Obaveza prijave koncentracije

Obaveza prijave koncentracije postoji ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 14. stav 1) tačka b) Zakona, odnosno da ukupni godišnji prihod svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000,00 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihovo zajednički tržišni udjel na relevantnom tržištu veći od 40%.

Ukupni godišnji prihodi privrednih subjekata Mtel i ELTA KABEL, na dan 31. decembra 2018. godine u Bosni i Hercegovini, prikazani su u Tabeli 1.:

Tabela 1.

Bosna i Hercegovina	Mtel	ELTA KABEL
Ukupan prihod (KM)	(**)	(**)

Izvod: podaci iz godišnjih finansijskih izvještaja;

Prema podacima iz Tabele 1. učesnici koncentracije su ispunili uslov iz člana 14. stav (1) tačka b) Zakona, koji se odnosi na ukupni godišnji prihod na tržištu Bosne i Hercegovine, obzirom da su privredni subjekti sa sjedištem i prebivalištem u Bosni i Hercegovini, te su isti bili u obavezi podnijeti Prijavu koncentracije Konkurencijskom vijeću.

5. Relevantno tržište

Relevantno tržište koncentracije, u smislu člana 3. Zakona o konkurenciji, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda /usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u proizvodnom smislu obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Nadalje, prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvata cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da, obzirom na prirodu poslovne djelatnosti koju obavljaju učesnici koncentracije, te postojanje važećih dozvola za obavljanje djelatnosti izdanih od strane RAK-a, četiri relevantna maloprodajna tržišta, i to tržište fiksne telefonije, mobilne telefonije, tržište pružanja usluga interneta i tržište distribucije radio i TV programa.

Konkurencijsko vijeće je kao relevantno geografsko tržište predmetne koncentracije odredilo tržište Bosne i Hercegovine.

Konkurencijsko vijeće se, prilikom određivanja relevantnog tržišta baziralo na više pokazatelja i to isključivo kao prvo, na činjenici da je Regulatorna agencija za komunikacije (u daljem tekstu: RAK), kao sektorski regulator tržišta telekomunikacija u svojim analizama za 2018. godinu (koja je relevantna za predmetni postupak) utvrdila da privredni subjekt ELTA KABEL djeluje na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine. Nadalje, RAK svoje studije prikazuje na nacionalnom nivou, svi podaci koje prikuplja i obrađuje kao što su broj korisnika, učesnika na tržištu, tržišni udjeli određeni su i uporedno prikazani za cijelu teritoriju BiH, što je i Konkurencijsko vijeće uzelo prilikom određivanja relevantnog tržišta BiH predmetne koncentracije.

Također, Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i činjenicu da privredni subjekt ELTA KABEL posjeduje važeće dozvole za obavljanje telekomunikacijskih usluga izdane od strane RAK-a na osnovu kojih može obavljati djelatnost na cijeloj teritoriji BiH.

Prilikom određivanja relevantnog tržišta predmetne koncentracije Konkurencijsko vijeće je cijenilo i praksu Evropske komisije, u skladu sa članom 43. stav (7) Zakona, i to činjenicu da je regulacija telekomunikacijskih usluga nacionalna (fiksna telefonija), kada je riječ o relevantnom tržištu mobilne telefonije korisnici imaju mogućnost pristupa samo licenciranim mrežnim operatorima, a licenciranje se obavlja na nacionalnom nivou pa samim tim je i Konkurencijsko vijeće odredilo da je relevantno tržište Bosna i Hercegovina. Što se tiče relevantnog tržišta pružanja usluga širokopojasnog interneta

krajnjim korisnicima isto je određeno kao cijela Bosna i Hercegovina imajući u vidu regulatorne barijere, dok je tržište distribucije radio i televizijskog programa također određeno kao tržište cijele Bosne i Hercegovine, imajući u vidu različite parametre, kao što su lingvistička homogenost tržišta usljed razlika u regulatornim režimima, kulturoloških faktora i drugih razlika u uslovima koji prevladavaju u pojedinim državama.

Konkurencijsko vijeće je također uzelo u obzir i mogućnost zakupa vodova između operatora. Naime, operateri na tržištu Bosne i Hercegovine koji posjeduju važeće dozvole za pružanje telekomunikacijskih usluga imaju mogućnost da djeluju na područjima na kojima nemaju svoju mrežnu infrastrukturu, i to putem „ugovora o iznajmljivanju mreže„. Iz čega se može zaključiti da svaki operator može pristupiti bilo kojem dijelu Bosne i Hercegovine, odnosno može pružati svoje usluge na bilo kojem dijelu Bosne i Hercegovine na kojem nema vlastitu infrastrukturu.

Također, Konkurencijsko vijeće ističe da je prilikom određivanja relevantnog tržišta predmetne koncentracije cijenilo i uzelo u obzir, da u skladu sa Pravilom 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva RAK-a, a koji se odnosi na usluge fiksne i mobilne telefonije, svaki korisnik na vlastiti zahtjev može promijeniti operatora, a zadržati svoj postojeći broj. Uz to, svaki korisnik interneta ujedno ima i pristup VoIP telefoniji koja čini jedinstveno relevantno tržište proizvoda sa fiksnom telefonijom. Budući da svi operateri u BiH nude VoIP uslugu, korisnik može jednostavno odabrati drugog operatora.

Pravilom RAK-a 68/2013 o obavljanju djelatnosti davaoca fiksnih javnih telefonskih usluga kojim su propisani jednaki uslovi za sve operatore u Bosni i Hercegovini za sticanje prava i osnovna pravila za obavljanje djelatnosti komercijalnih davaoca fiksnih javnih telefonskih usluga i Pravilom 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva kojim se utvrđuju tehnički i administrativni uslovi kojima korisnici u javnoj telefonskoj mreži Bosne i Hercegovine zadržavaju svoj/fiksne brojeve nezavisno od promjene lokacije, servisa i operatora telekomunikacija. Svi operateri u BiH podložni su jedinstvenom regulatornom sistemu u BiH i za sve operatore važe ista pravila bez obzira na lokaciju njihovog sjedišta imovine pa i korisnika.

Evropska komisija je utvrdila da je jedan od osnovnih faktora po osnovu kojeg se tržište promatra kao nacionalno po obimu², činjenica da su cjenovne politike operatora telekomunikacija pretežno nacionalne. U BiH operateri usvajaju cjenovne politike koje se primjenjuju širom BiH. Pored toga, operateri sa značajnom tržišnom snagom dužni su primjenjivati granične cijene za govorne telefonske usluge u fiksnoj telefoniji za sve korisnike u BiH. Ove cijene je propisao RAK Pravilom 67/2012 o modelu rebalansa cijena govornih telefonskih usluga u BiH.

Svi operateri fiksne telefonije u Bosni i Hercegovini pružaju usluge svojim korisnicima putem mrežne telekomunikacijske infrastrukture. Naime, operator javne elektronske telekomunikacijske mreže kojem je izdana odgovarajuća dozvola od RAK-a može biti vlasnik ili posjedovati javne elektronske komunikacijske mreže namijenjene za pružanje javnih telekomunikacijskih usluga. Zatim, takav operator može instalirati javne elektronske telekomunikacijske mreže sa pravom građenja i instaliranja preko javnih ili privatnih površina, koristiti radio frekvencijski spektar za potrebe rada mreže i samostalno pružati javne telekomunikacijske usluge na takvoj mreži. Operator također može davati telekomunikacijsku mrežu u zakup drugim licenciranim operatorima telekomunikacija.

Operator javne elektronske telekomunikacijske mreže može biti vlasnik/posjedovati mrežu na cjelokupnoj teritoriji BiH ili jednom njenom dijelu. Privredni subjekti MTEL i ELTA KABEL su nosioci nacionalne mrežne dozvole za područja svih općina u BiH. Također, licencirani operateri telekomunikacija koji nisu vlasnici telekomunikacijske mreže ili su vlasnici mreže samo na jednom dijelu teritorije, mogu imati slobodan pristup mreži drugih operatora. Naime ovakvi operateri mogu zaključiti ugovore o zakupu mreže sa nosiocem mrežne dozvole, putem koje mogu osigurati svoje

²Pogledati Odluke EK br.COMP/M 5730 *Telefonica/Hansenet Telekommunikation*, paragraph 28;br.COMP/M.5532 *CarphoneWarehouse/TiscaliUK*, paragraf 56;COMP7/M 6999-*Vodafone/KabelDeutschland*, paragraf 137, M.8883-PPH GROUP/TELENOR TARGET COMPANIES, paragraf 22.

prisustvo i na drugim dijelovima BiH. Zakup mrežne infrastrukture za alternativnog operatora je ekonomičnije rješenje u odnosu na opciju pribavljanja mrežne dozvole i izgradnju vlastite mreže. Imajući u vidu navedeno, svi operatori registrovani za pružanje usluga fiksne telefonije, bez obzira na rasprostranjenost vlastite mreže, mogu imati nesmetan pristup korisnicima diljem BiH.

Ovdje treba imati u vidu i zamjenjivost tradicionalnih usluga fiksne telefonije sa VoIP (internet telefonijom) što znači da se i ove usluge smatraju dijelom tržišta fiksne telefonije. Ovo je utvrđeno praksom Evropske komisije³, pa se primjera radi u odluci Evropske komisije Vodafone/OnO navodi da su ove usluge zamjenjive (stoga se smatraju dijelom istog tržišta) jer su usluge u velikom dijelu iste i dolazi do unaprjeđenja kvaliteta VoIP telefonije. Svi operatori u BiH nude VoIP uslugu, tako da bez obzira na mrežnu infrastrukturu, oni mogu da se takmiče sa bilo kojim operatorom fiksne telefonije iz bilo kojeg dijela BiH.

Također, u ranijim odlukama, kako se navodi u Prijavi, EK je tržište fiksne telefonije definisala kao nacionalno po obimu. U predmetu *Carphone Warehouse/Tiscali UK*, EK je zaključila da je relevantno tržište nacionalno, imajući u vidu kontinuirani značaj nacionalne regulacije u sektoru telekomunikacija, snabdijevanja uzlaznih veleprodajnih usluga koje funkcionišu na nacionalnoj osnovi kao i činjenice da su cjenovne politike operatora telekomunikacija pretežno nacionalne.

Privredni subjekt ELTA KABEL je registrovan i kao pružalac usluga mobilne telefonije u Bosni i Hercegovini i upisan je u Registar davaoca javnih mobilnih telefonskih usluga u BiH. Pravilom RAK-a 73/2014 o obavljanju djelatnosti pružaoca javnih mobilnih telefonskih usluga propisuju se jednaki uslovi za sve operatore u BiH za sticanje prava i osnovna pravila za obavljanje djelatnosti komercijalnog davaoca javnih mobilnih telefonskih usluga i Pravilo 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva kojim se uređuju tehnički i administrativni uslovi kojima korisnici u javnoj telefonskoj mreži BiH zadržavaju svoj/svoje brojeve neovisno od promjene lokacije, servisa i operatora telekomunikacija.

Također, prema dosadašnjoj praksi Evropske komisije koja je zauzela mišljenje da je tržište mobilne telefonije nacionalno po obimu⁴. Naime Evropska komisija smatra da je tržište mobilne telefonije krajnjim korisnicima nacionalno, budući da korisnici imaju mogućnost pristupa mobilnim uslugama samo od licenciranih mrežnih operatera, a samo licenciranje se obavlja na nacionalnom nivou⁵.

U Prijavi se dalje navodi da je EK u svojoj dosadašnjoj praksi zauzela stav da je tržište mobilne telefonije nacionalno po obimu. U predmetu *Vodafone/Singlepoint* EK je smatrala da je tržište mobilne telefonije krajnjim korisnicima nacionalno, budući da korisnici imaju mogućnost pristupa mobilnim uslugama samo od licenciranih mrežnih operatora, a samo licenciranje se obavlja na nacionalnom nivou.

U BiH licenciranje se također obavlja na nacionalnom nivou i to tako što RAK kao regulator sektora telekomunikacija sa nadležnostima na teritoriji BiH izdaje dozvole operatorima mobilne telefonije koje važe za teritoriju cijele BiH.

Također, Evropska komisija u svojoj dosadašnjoj praksi smatra da je jedan od razloga za nacionalu definiciju tržišta, i činjenica da operatori imaju u vidu nacionalno tržište prilikom određivanja cjenovne politike za usluge krajnjim korisnicima i da velika većina operatora primjenjuje cijene na nacionalnom nivou⁶. Nadalje, i u BiH operatori usvajaju cjenovne politike na nacionalnom nivou koje se primjenjuju na korisnike diljem BiH. Treba napomenuti da postoji velika fleksibilnost u smislu da korisnici jednog operatora na tržištu mobilne telefonije u svakom trenutku mogu promijeniti operatora. Pa tako u skladu sa Pravilom 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva, koje se primjenjuje na usluge fiksne i mobilne telefonije, svakom korisniku u korištenju javne telefonske usluge omogućeno je da na njegov zahtjev zadrži postojeći telefonski broj, u slučaju da postane korisnik drugog operatera. To znači da npr. korisnik usluga mobilne telefonije MTEL-a može postati korisnik usluga mobilne

³ Pogledati Odluku EK br.COMP/M.5532- *Carphone Warehouse/Tiscali UK*, paragraf 35;COMP/M7231- *Vodafone/OnO*, paragraf 26.

⁴ Pogledati Odluke Evropske komisije br.COMP/M.6990-*Vodafone/Kabel Deutschland*;COMP/M.5650-*Tmobile/Orange*;COMP/M.3916-*T-Mobile Austria/Tele.ring*;COMP/M.3530-*TeliaSonera AB/OrangeA/S* COMP/M.7231 *Vodafone/OnO*, PARAGRAF 42.

⁵ Pogledati Odluku EK br.COMP/M.3245 *Vodafone/Singlepoint*, paragraf 16 i dalje.

⁶ Pogledati Odluku EK br. M.7612-*Hutchison 3G UK/Telefonica*, paragraf 291.

telefonije BH Telecoma ili drugog operatora uz zadržavanje istog telefonskog broja. Također, u BiH operatori usvajaju cjenovne politike koje se primjenjuju na korisnike diljem BiH. Operatori sa značajnom tržišnom snagom dužni su primjenjivati pravila za određivanje cijena u mobilnoj telefoniji u BiH, a koja je propisao RAK Odlukom o usklađivanju cijena usluga mobilne telefonije i uslova za pružanje telekomunikacijskih usluga.

Nadalje, Evropska komisija je u svojoj dosadašnjoj praksi zauzela stav da je tržište pružanja usluga pristupa internetu nacionalno po obimu⁷. Naime Evropska komisija smatra da je tržište pružanja usluga pristupa internetu krajnjim korisnicima nacionalno, budući da su marketing, komercijalne i tehničke usluge, cjenovna politika i vezivanje usluga usmjereni ka nacionalnom tržištu. Pa tako i u BiH operatori na ovaj način usmjeravaju poslovanje na korisnike diljem BiH, pri tome ne praveći razliku među korisnicima po osnovu dijela teritorije na kojoj se isporučuje usluga.

U predmetu *Liberty Global Europe/Unitymedia*, EK je zauzela stav da je tržište pružanja usluga širokopojasnog interneta krajnjim korisnicima nacionalno po opsegu, imajući u vidu regulatorne barijere.

Operatori usluga pristupa internetu u BiH pružaju ove usluge svojim korisnicima putem mrežne telekomunikacijske infrastrukture (mobilne i fiksne). Shodno tome, za ocjenu relevantnog geografskog tržišta potrebno je uzeti u obzir i ovaj faktor. Sve što je naprijed navedeno za tržište fiksne telefonije u pogledu mrežne infrastrukture, primjenjivo je i za uslugu pružanja interneta. Naime, operator javne elektronske komunikacijske mreže kojem je izdana odgovarajuća dozvola RAK-a može biti vlasnik ili posjedovati javne elektronske komunikacijske mreže i samostalno pružati javne telekomunikacijske usluge na takvoj mreži ili može davati telekomunikacijsku mrežu u zakup drugim licenciranim operatorima telekomunikacija. Što znači da licencirani operatori koji nisu nosioci mrežne dozvole odnosno nisu vlasnici telekomunikacijske mreže, imaju slobodan pristup mreži u drugim dijelovima BiH. Oni mogu, zaključivanjem ugovora o zakupu mreže sa nosiocem mrežne dozvole osigurati svoje prisustvo na drugim dijelovima tržišta BiH.

Također, Konkurencijsko vijeće napominje da je Evropska komisija prema svojoj dosadašnjoj praksi zaključila da je tržište pružanja usluga interneta nacionalno, iz razloga što se operatori između ostalog natječu na području države članice na kojoj su aktivni i uslovi konkurencije u jednoj državi su različiti u odnosu na druge. Faktori koji utiču na ove različitosti su broj konkurenata, zarade stepen konkurencije, troškovi, broj stanovnika i slično.

Evropska komisija je u svojoj dosadašnjoj praksi zauzela stav da je tržište distribucije radio i televizijskog programa nacionalno po obimu⁸.

Naime, Evropska komisija je zaključila da tržište distribucije TV signala nacionalno po obimu po svojoj prirodi, a može obuhvaćati i lingvistički homogena područja⁹.

U predmetu *News Corp/Premiere* EK je zaključila da je tržište distribucije radio i TV programa nacionalno po obimu po svojoj prirodi ili imajući u vidu različite parametre kao što je npr. lingvistička homogenost tržišta uslijed razlika u regulatornim režimima, kulturoloških faktora i drugih razlika u uslovima koji prevladavaju u pojedinim državama.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je tržište pružanja usluga distribucije radio televizijskog programa područje čitave BiH iz razloga što, kao i u slučaju fiksne telefonije i usluga pružanja pristupa internetu, operatori usluga distribucije radio i TV programa u BiH pružaju ove usluge svojim korisnicima putem mrežne telekomunikacijske infrastrukture. Tako da sve što je gore već navedeno

⁷ Pogledati Odluke EK br.M.7000-Liberty Global/Ziggo, paragraf 133;NO COMP/M.4947-Vodafone/Tele2, Italy/Tele2 Spain, paragraf16;No COMP/M.5532-Carphone;Warehouse/Tiscali UK, PARAGRAF 47, No.COMP/M5730-Telefonica/Hansenet, paragraf 28; No COMP/M.5734-Liberty Global Europe/Unitymedia, paragraf 42;COMP/M 6990-Vodafone/Kabel Deutschland, paragraf 197,COMP/M.7421-Orange/Jazztel, paragraf 60.

⁸ Pogledati Odluku EK br.COMP/M.5121 News Corp/Premiere, paragraf 27; No COMP/M.4504 SFR/Tele 2 France Paragraf 48.

⁹ Pogledati Odluku EK br. COMP/M.5932-News Corp/BskyB, paragraf 110

vezano za tržište fiksne telefonije u pogledu mrežne infrastrukture važi i za, tj. primjenjivo je i za tržište distribucije radio i TV programa u BiH. Naime, operator javne elektronske komunikacijske mreže kojem je izdana odgovarajuća dozvola RAK-a može biti vlasnik ili posjedovati javne elektronske komunikacijske mreže i samostalno pružati javne telekomunikacijske usluge na takvoj mreži ili može davati telekomunikacijsku mrežu u zakup drugim licenciranim operatorima telekomunikacija. Što znači da licencirani operatori koji nisu nositelji mrežne dozvole odnosno nisu vlasnici telekomunikacijske mreže, imaju slobodan pristup mreži u drugim dijelovima BiH zaključivanjem ugovora o zakupu mreže sa nosiocem mrežne dozvole čime će osigurati svoje prisustvo na drugim dijelovima tržišta BiH. Privredni subjekti MTEL i ELTA KABEL su nosioci nacionalne mrežne dozvole za područje svih općina u Bosni i Hercegovini i samostalno pružaju usluge pristupa internetu putem takve mreže.

Dodatno, treba imati u vidu i da Evropska komisija u svojim ranijim odlukama nije segmentirala ovo tržište na osnovu tradicionalnih načina pružanja usluga (kablovska, satelitska, DVBT¹⁰ ili IPTV)¹¹. Uprkos tehničkim različitostima načina pružanja usluga distribucije TV i radio programa su sa stajališta krajnjih potrošača zamjenjivi. To znači da se operator koji pruža usluge putem npr. satelita (nije priključen na javnu elektronsku komunikaciju) takmiče na istom tržištu sa operatorima koji pružaju usluge putem kablovskog sistema bez obzira na to u kojem dijelu BiH se on nalazi.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je relevantno tržište predmetne koncentracije maloprodajno tržište fiksne telefonije, mobilne telefonije, tržište pružanja usluga interneta i tržište distribucije radio i TV programa, na teritoriji Bosne i Hercegovine.

6. Analiza relevantnog tržišta

Podnosilac prijave je dostavio, Konkurencijskom vijeću pregled tržišnih udjela učesnika koncentracije i glavnih konkurenata na relevantnim tržištima za 2018. godinu i to:

Pregled tržišnih udjela učesnika koncentracije i glavnih konkurenata na maloprodajnom **tržištu fiksne telefonije** prema broju pretplatnika u BiH u 2018. godini, prema podacima RAK-a dati su u Tabeli 2.

Tabela 2.

Fiksna telefonija	
Operator	Tržišni udio %
BH Telecom	(**)
Telekom grupa (Mtel)	(**)
Telemach grupa	(**)
HT Mostar	(**)
ELTA KABEL	(**)
Ostali	(**)
Mtel + ELTA KABEL	(**)
Ukupno	100

Izvor: Podaci iz Prijave;

Prema podacima iz Tabele 2. tržišni udio privrednog subjekta Mtel na relevantnom tržištu maloprodaja fiksne telefonije u 2018. godini iznosio je (**)% na području Bosne i Hercegovine, dok je udio privrednog subjekta ELTA KABEL iznosio (**)%.

Njihov zajednički tržišni udio, slijedom navedenog, iznosio je (**)%.

¹⁰ Digital Video Broadcasting-Terrestrial-Podrazumjeva prenos digitalnog audio i video sadržaja zemaljskim putem (engl. over-the-air) posredstvom emisione tehnologije u VHF i UHF obimu uz pomoć konvencionalnih sistema predajnika i odgovarajućih prijemnika.

¹¹ Pogledati Odluku EK br.COMP/M.5121 News Corp/Premiere, paragraf 22 i Odluku EK br.COMP/M.4504 SFR/Tele 2 France, paragraf 46.

Pregled tržišnih udjela učesnika koncentracije i glavnih konkurenata na maloprodajnom tržištu mobilne telefonije u BiH, u 2018. godini, dati su u Tabeli 3.

Tabela 3.

Mobilna telefonija	
Operator	Tržišni udio %
BH Telecom	(**)
Telekom Grupa (Mtel)	(**)
HT Mostar	(**)
ELTA KABEL	(**)
Mtel + ELTA KABEL	(**)
Ukupno	100

Izvor: Podaci iz Prijave;

Tržišni udjel privrednog subjekta Mtel na području Bosne i Hercegovine, prema podacima iz Tabele 3., na tržištu pružanja usluge mobilne telefonije u 2018. godini iznosio je (**)% , dok je tržišni udio privrednog subjekta ELTA KABEL koji je iznosio (**)% .

Zajednički tržišni udio učesnika koncentracije u 2018. godini na tržištu pružanja usluge mobilne telefonije iznosio (**)% .

Pregled tržišnih udjela učesnika koncentracije i glavnih konkurenata na tržištu interneta prema broju priključaka širokopojsnog pristupa internetu u fiksnim mrežama za 2018. godinu dati su u Tabeli 4.

Tabela 4.

Internet	
Operator	Tržišni udio %
BH Telecom	(**)
Telekom Grupa (Mtel)	(**)
Telemach grupa	(**)
HT Mostar	(**)
ELTA KABEL	(**)
Ostali	(**)
Mtel + ELTA KABEL	(**)
Ukupno	100

Izvor: Podaci iz Prijave;

Tržišni udio privrednog subjekta Mtel na području Bosne i Hercegovine, prema podacima iz Tabele 4., na tržištu pružanja usluge interneta u 2018. godini iznosio je (**)% , dok je tržišni udio privrednog subjekta ELTA KABEL koji je iznosio (**)% .

Zajednički tržišni udio učesnika koncentracije u 2018. godini na tržištu pružanja usluge interneta iznosio (**)% .

Pregled tržišnih udjela učesnika koncentracije i glavnih konkurenata na tržištu distribucije radio i TV programa za 2018. godinu prema broju korisnika, dati su u Tabeli 5.

Tabela 5.

Distribucija radio i TV programa	
Operator	Tržišni udio %
Telemach grupa	(**)
BH Telecom	(**)
Telekom Grupa (Mtel)	(**)
ELTA KABEL	(**)
HT Mostar	(**)

Ostali operatori	(**)
Mtel + ELTA KABEL	(**)
Ukupno	100

Izvor: podaci iz Prijave;

Tržišni udio privrednog subjekta Mtel na području Bosne i Hercegovine, prema podacima iz Tabele 5., na tržištu pružanja usluga distribucije radio i TV programa u 2018. godini iznosio je (**)% , dok je tržišni udio privrednog subjekta ELTA KABEL koji je iznosio (**)% .
Zajednički tržišni udio učesnika koncentracije u 2018. godini na tržištu pružanja usluga distribucije radio i TV programa iznosio (**)% .

7. Očitovanja trećih strana na Obavijest o prijavi koncentracije

U vezi sa Obavijesti o Prijavi koncentracije broj: UP-05-26-1-005-9/19 od dana 1. juna 2019. godine, objavljene u dnevnim novinama „Nezavisne novine,, i web stranici Konkurencijskog vijeća, zaprimljena su dva očitovanja, i to od strane privrednog subjekta Telemach d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića 216, 71210 Ilidža (u daljem tekstu: Telemach) zaprimljeno dana 5. juna 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-12/19, te od TXTV d.o.o., Fočanska 1N, Tuzla zaprimljeno dana 10. juna 2019. godine pod brojem: UP-05-26-1-005-13/19.

U zaprimljenom očitovanju privrednog subjekta Telemach, isti je dostavio svoj komentar, i stav o podnesenoj prijavi koncentracije od strane privrednog subjekta Mtel, o namjeri sticanja kontrole nad privrednim subjektom ELTA KABEL, sa prijedlogom Konkurencijskom vijeću za postupanje, i to:

- komentar po javnom pozivu Konkurencijskog vijeća BiH – argumenti za zabrinutost u pogledu narušavanja tržišne konkurencije – stvaranja monopolskog položaja i isključivanja konkurencije sa tržišta vezano za namjeravano sticanje pojedinačne kontrole nad privrednim subjektom Elta Kabel d.o.o. Doboj od strane privrednog subjekta Mtel a.d. Banja Luka, u skladu sa članom 16. stav (4) Zakona o konkurenciji,
- zahtjev za dodjelu statusa stranke u postupku, u skladu sa članom 41. Zakona o upravnom postupku BiH,
- zahtjev za uvid u spis i kopiranje spisa, u skladu sa članom 37. Zakona o konkurenciji, te
- zahtjev za izuzećem postupajućeg odgovornog člana i predsjednika Konkurencijskog vijeća BiH, na osnovu člana 35. do 37. Zakona o upravnom postupku BiH.

Dana 10. juna 2019. godine, aktom broj: UP-05-26-1-005-14/19, komentari privrednog subjekta Telemach su dostavljeni i podnosiocu Prijave koncentracije na uvid i očitovanje, o kojem je Podnosilac dostavio svoj stav, dana 20. juna 2019. godine, aktom broj: UP-05-26-1-005-15/19.

U svom podnesku zaprimljenom dana 20. juna 2019. godine broj: UP-05-26-1-005-15/19, privredni subjekt Mtel navodi kako smatra da se predmetna prijava koncentracije od strane Telemach-a pokušava politizirati, negira postojanje negativnih efekata na tržištu Bosne i Hercegovine, daje osvrt i na predloženo relevantno tržište, te zahtjeva da se zahtjevi Telemach-a za sticanje statusa stranke u postupku, uvida u spis, te izuzećem postupajućeg člana Konkurencijskog vijeća odbije kao neosnovan, te zaključuje kako Telemach kao direktni konkurent na relevantnom tržištu, svoje stavove iznosi, ne radi brige o konkurenciji i zaštiti navodne ugroženosti korisnika, već radi sprječavanja transakcije, jer Telemach ne želi jačanje konkurenata na tržištu BiH.

Konkurencijsko vijeće je razmotrilo navode iz dostavljenog podneska privrednog subjekta Telemach, te na 55. (pedesetpetoj) sjednici Konkurencijskog vijeća, koja je održanoj dana 11. jula 2019. godine, a u vezi sa dostavljenim zahtjevom za dodjelu statusa stranke u postupku, donijelo Zaključak broj: UP-05-26-1-005-18/19, kojim je isti odbilo, također, a u skladu sa prednjim privrednom subjektu Telemach d.o.o. je dana 15. jula 2019. godine upućena Obavijest broj: UP-05-26-1-005-21/19, u kojem je obaviješten o zahtjevu za uvid u spis, te na taj način odlučilo o svim dostavljenim zahtjevima koji su upućeni Konkurencijskom vijeću.

U ovom postupku, vršeći analizu relevantnog tržišta, u proizvodnom smislu, te relevantnog tržišta u geografskom smislu, a prilikom ocjene koncentracije, Konkurencijsko vijeće je analiziralo i sve argumente koji su navedeni, u podnesku Telemach-a, (zaprimiteljenog dana 5. juna 2019. godine, broj: UP-05-26-1-005-12/19), te je utvrdilo kako provedbom koncentracije nema razumnog osnova da bi na tržištu BiH mogli nastupiti negativni efekti za konkurenciju.

Naime, Konkurencijsko vijeće navode iz predmetnog podneska privrednog subjekta Telemach nije uzelo u obzir prilikom ocjene predmetne koncentracije iz razloga što se zasnivaju na netačnim podacima i navodima, kontradiktornostima i na nepravilnoj definiciji relevantnog tržišta. Privredni subjekt Telemach pokušava da ispolitizira postupak ocjene koncentracije, što je nedopustivo, jer u smislu člana 21. stav (1) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće je samostalno tijelo koje će osigurati dosljednu primjenu Zakona na cijeloj teritoriji BiH i ima isključivu nadležnost u odlučivanju o postojanju zabranjenog konkurencijskog djelovanja na tržištu. Također, Telemach uslijed nedostatka konkretnih činjenica i dokaza za svoje tvrdnje o eventualnim negativnim efektima koncentracije pokušava izvršiti pritisak na rad Konkurencijskog vijeća na način da pokušava da uključi druge institucije u predmetni postupak, pokušavajući da naruši redovni tok postupka.

Naime, svoj stav prilikom određivanja relevantnog tržišta predmetne koncentracije na nacionalnom nivou, Konkurencijsko vijeće je zasnovalo na osnovu više pokazatelja i to isključivo kao prvo, na činjenici da je Regulatorna agencija za komunikacije, kao sektorski regulator tržišta telekomunikacija u svojim analizama za 2018. godinu (koja je relevantna za predmetni postupak) utvrdila da privredni subjekt ELTA KABEL djeluje na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine. Nadalje, RAK svoje studije prikazuje na nacionalnom nivou, svi podaci koje prikuplja i obrađuje kao što su broj korisnika, učesnika na tržištu, tržišni udjeli određeni su i usporedno prikazani za cijeli teritorij BiH, što je i Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir prilikom određivanja relevantnog tržišta BiH predmetne koncentracije.

Konkurencijsko vijeće je prilikom određivanja relevantnog tržišta uzelo u obzir i činjenicu da privredni subjekt ELTA KABEL posjeduje važeće dozvole za obavljanje telekomunikacijskih usluga izdane od strane RAK-a na osnovu kojih može obavljati djelatnost na cijeloj teritoriji BiH.

Također, Konkurencijsko vijeće je prilikom određivanja relevantnog geografskog tržišta predmetne koncentracije cijenilo i praksu Evropske komisije, u skladu sa članom 43. stav (7) Zakona, i to činjenicu da je regulacija telekomunikacijskih usluga nacionalna (fiksna telefonija), kada je riječ o relevantnom tržištu mobilne telefonije korisnici imaju mogućnost pristupa samo licenciranim mrežnim operatorima, a licenciranje se obavlja na nacionalnoj osnovi pa samim tim je i Konkurencijsko vijeće odredilo da je relevantno tržište Bosna i Hercegovina. Što se tiče relevantnog tržišta pružanja usluga širokopojasnog interneta krajnjim korisnicima isto je određeno kao cijela Bosna i Hercegovina imajući u vidu regulatorne barijere, dok je tržište distribucije radio i televizijskog programa također određeno kao tržište cijele Bosne i Hercegovine, imajući u vidu različite parametre, kao što su lingvistička homogenost tržišta uslijed razlika u regulatornim režimima, kulturoloških faktora i drugih razlika u uslovima koji prevladavaju u pojedinim državama.

Nadalje prilikom određivanja relevantnog tržišta Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir i mogućnost zakupa vodova između operatora. Naime, operatori na tržištu Bosne i Hercegovine koji posjeduju važeće dozvole za pružanje određenih telekomunikacijskih usluga imaju mogućnost djelovati na područjima na kojima nemaju svoju mrežnu infrastrukturu, i to putem „ugovora o iznajmljivanju mreže,„. Iz čega se može zaključiti da svaki operator može pristupiti bilo kojem dijelu Bosne i Hercegovine, odnosno može pružati svoje usluge na bilo kojem dijelu Bosne i Hercegovine na kojem nema vlastitu infrastrukturu (a što je potvrdio i privredni subjekt Telemach na strani 15, navodeći da preko ugovora sa ELTA KABEL-om pruža svoje usluge na područjima na kojima nema vlastitu mrežu).

Također, Konkurencijsko vijeće ističe da je prilikom određivanja relevantnog tržišta predmetne koncentracije cijenilo i uzelo u obzir da u skladu sa Pravilom 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva RAK-a, a koji se odnosi na usluge fiksne i mobilne telefonije, svaki korisnik na vlastiti zahtjev može promijeniti operatora, a zadržati svoj postojeći broj. Uz to, svaki korisnik interneta ujedno ima i

pristup VoIP telefoniji koja čini jedinstveno relevantno tržište proizvoda sa fiksnom telefonijom. Budući da svi operateri u BiH nude VoIP uslugu, korisnik može jednostavno odabrati drugog operatera.

Nadalje, koliko su kontradiktorni i zbunjujući podaci privrednog subjekta Telemach pokazuju njihovi navodi iz dopisa, a vezani za relevantno tržište, jer u jednom trenutku navodi da je relevantno tržište Republika Srpska, zatim spušta na pojedine gradove, dok na stranici 14. dopisa, navodi da je relevantno tržište predmetne koncentracije Bosna i Hercegovina. Podaci o tržišnim udjelima koje je dostavio privredni subjekt Telemach prema kojima je dana okvirna procjena tržišnih udjela konkurenata u kojima djeluje privredni subjekt ELTA KABEL, zasnivaju se na, kako se navodi u podnesku, saznanjima njihovih saradnika na terenu o broju korisnika učesnika koncentracije.

Konkurencijsko vijeće iste nije moglo cijeliti prilikom ocjene predmetne koncentracije, s obzirom da se isti, kao prvo zasnivaju na pogrešnoj definiciji relevantnog tržišta, nisu službeni podaci relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini, podaci su zasnovani na procjeni saradnika na terenu, nije navedena „godina,, na koju se odnose dostavljene procjene tržišnih udjela relevantna za ocjenu koncentracije, a koju Konkurencijsko vijeće prema Zakonu o konkurenciji mora analizirati u predmetnom postupku, a to je 2018. godina.

Također, privredni subjekt Telemach netačno navodi da će privredni subjekt MTEL steći kontrolu nad privrednim subjektom ELINS-PANIĆ KEP d.o.o. odnosno društvom El SAT d.o.o. i da će MTEL na taj način preuzeti određenu imovinu Telemacha, (**).

Nadalje privredni subjekt Telemach za svoje navode u predmetnom dopisu nije dostavio niti jedan relevantan dokaz za svoje navode, sve svoje tvrdnje zasniva na pretpostavkama koje bi se eventualno mogle dogoditi, te na osnovu navedenog Konkurencijsko vijeće nije iste cijeno prilikom donošenja predmetnog rješenja.

Iako se u navedenom dopisu privredni subjekt Telemach, osvrće na prethodnu praksu Konkurencijskog vijeća isto nije primjenjivo ni usporedivo, jer Konkurencijsko vijeće za svaki predmetni postupak pojedinačno određuje relevantno tržište, svaki postupak za sebe ima različite privredne subjekte, drugačiji pravi osnov i različite okolnosti koje utiču na konkretno određivanje tržišta kako u proizvodnom /uslužnom, tako i u geografskom tržištu.

Konkurencijsko vijeće napominje da je privredni subjekt Telemach u svom dopisu dostavio netačne podatke navodeći da je u ranijim rješenjima o dopuštenosti koncentracije privrednog subjekta Aneks d.o.o. Banjaluka, Majke Jugovića 25, da je raniji Blicnet, što nije tačno. Prema arhivi Konkurencijskog vijeća privredni subjekt Aneks d.o.o promijenio je ime u privredni subjekt Blicnet d.o.o. Banjaluka rješenjem Okružnog privrednog suda Banjaluka broj: 057-O-Reg-13-001493 od dana 30.7.2013. godine.

S druge strane, Konkurencijsko vijeće je razmatralo i navode iz očitovanja na objavljenu Obavijest od strane privrednog subjekta TXtv d.o.o. Tuzla, Fočanska 1., Tuzla, zaprimljene dana 10. juna 2019. godine, u kojem se u bitnom navodi kako predmetna koncentracija koja je u toku pred Konkurencijskim vijećem predstavlja mogućnost modernizacije i unaprjeđenja poslovanja, uvođenjem inovacija i smanjenjem troškova, a u korist i korisnika privrednog subjekta Mtel i ELTA KABEL, te će dugoročno omogućiti privrednom subjektu ELTA KABEL-u da ostane kvalitetan operator na tržištu Bosne i Hercegovine. Ova koncentracija će biti korisna i za korisnike u smislu da će korisnici ELTA KABEL-a dobiti veći broj kanala, te da može doći i do snižavanja cijena usluga.

8. Ocjena koncentracije

Pri procjeni predmetne transakcije Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir slijedeće činjenice:

Poslovne aktivnosti Podnosioca prijave, te ciljnog društva na relevantnom tržištu Bosne i Hercegovine preklapaju se na maloprodajnim tržištima fiksne telefonije, mobilne telefonije, pružanju usluga pristupa internetu, te distribucije radio i TV programa.

Članom 17. Zakona o konkurenciji propisano je kako je Konkurencijsko vijeće dužno analizirati efekte koncentracije, koji za posljedicu imaju značajno narušavanje tržišne konkurencije, a naročito:

- Strukturu relevantnog tržišta,
- Efekte koncentracije na ostale stvarne i potencijalne konkurente;
- Položaj učesnika koncentracije, njihove tržišne udjele, ekonomsku i finansijsku snagu;
- Mogućnost izbora dobavljača i korisnika;
- Ekonomske, pravne i druge prepreke ulaska na tržište;
- Nivo unutarnje i međunarodne konkurentnosti učesnika u koncentraciji;
- Trendovi ponude i potražnje relevantnih roba/ili usluga;
- Trendove tehničkog i ekonomskog razvoja;
- Interese potrošača;

Analizom svih raspoloživih podataka, a u smislu člana 17. Zakona, proizilazi da povećanje tržišnog udjela privrednog subjekta MTEL predmetnom koncentracijom neće dovesti do sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišne konkurencije na tržištu pružanja maloprodajnih usluga fiksne telefonije, mobilne telefonije, tržištu pružanja usluga interneta te tržištu pružanja usluga radio i TV programa u Bosni i Hercegovini.

Naime, privredni subjekt ELTA KABEL kao alternativni operator na sva četiri relevantna tržišta, prema podacima iz Prijave, ima sljedeće tržišne udjele i to: na tržištu fiksne telefonije (**)% , na tržištu mobilne telefonije (**)% , pružanja usluga interneta (**)% te tržišta distribucije radio i TV programa (**)% .

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da će privredni subjekt MTEL nakon provedbe koncentracije nastaviti poslovati u konkurentnom okruženju i to na sva četiri relevantna tržišta predmetne koncentracije.

Konkurencijsko vijeće je cijenilo i činjenicu da je ELTA KABEL alternativni operator koji se na tržištu izdvaja pružanjem novih telekomunikacijskih servisa, visokim nivoom kvalitete usluge, profesionalnim odnosom prema svojim korisnicima, te individualiziranom pristupu svim svojim korisnicima. Sticanje kontrole nad privrednim subjektom ELTA KABEL od strane privrednog subjekta MTEL predstavlja mogućnost modernizacije i unaprjeđenja poslovanja, uvođenjem inovacija i smanjenjem troškova, drugačijim pristupom potrošačima na tržištu telekomunikacija, a u korist svih korisnika usluga privrednog subjekta Mtel i korisnika privrednog subjekta ELTA KABEL.

Sa druge strane, pogodnosti koje će osigurati predmetna koncentracija se ogledaju i u činjenici da će ELTA KABEL-u omogućiti da dugoročno ostane kvalitetan operater na tržištu Bosne i Hercegovine koji nudi kompletan asortiman telekomunikacijskih usluga, pri tome osiguravajući visoki kvalitet usluge za svoje korisnike i isplativost komunikacijskih rješenja.

Također, provedba predmetne koncentracije će omogućiti korisnicima ELTA KABEL-a da, koristeći široko rasprostranjenu maloprodajnu mrežu i infrastrukturu Mtel-a, dobiju lakši pristup većem spektru usluga.

Konkurencijsko vijeće je slijedom navedenog ocijenilo predmetnu koncentraciju uslovno dopuštenom, u smislu člana 18. stav (2) Zakona, te odlučilo kao u dispozitivu ovog Rješenja.

9. Administrativna taksa

Podnosilac prijave je na ovo Rješenje, u skladu sa članom 2. stav (1) tarifni broj 107. tačka d) pod 1) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem

(„Službeni glasnik BiH“, br. 30/06, 18/11 i 75/18) dužan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 5.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

10. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovoga Rješenja.

Predsjednica

mr. Arijana Regoda - Dražić

Dostaviti:

- advokat Minela Šehović, Skenderpašina 1, 71000 Sarajevo – punomoćnica Podnosioca prijave;
- u spis;